

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om aktiesparkonton och lag om ändring av 40 § i lagen om Finansinspektionen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om aktiesparkonton och lag om ändring av 40 § i lagen om Finansinspektionen (RP 279/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Ekonomiutskottet (EkUB 36/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om aktiesparkonton

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på avtal om sparande där villkoren innebär att penningmedel betalas in på den i avtalet namngivna spararens personliga konto för att investeras vidare i denna lag angivna investeringsobjekt.

På tillhandahållande av banktjänster för aktiesparkonton tillämpas det som föreskrivs i kreditinstitutslagen (610/2014) och på tillhandahållande av investeringstjänster tillämpas dessutom det som föreskrivs i lagen om investeringstjänster (747/2012).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

- 1) *tjänsteleverantör* den som med stöd av 3 § har rätt att tillhandahålla avtal om aktiesparkonton,
- 2) *sparare* en fysisk person som har ingått ett sparavtal med en tjänsteleverantör,
- 3) *aktiesparkonto* ett konto i en inlåningsbank eller i ett utländskt kreditinstituts filial i Finland, på vilket spararen betalar in pengar enligt avtalet,
- 4) *sparmedel* de pengar som spararen betalat in på aktiesparkontot samt de investeringsobjekt som förvärvats för att placera medlen och avkastningen av investeringarna.

3 §

Rätt att tillhandahålla avtal om aktiesparkonto

Avtal om aktiesparkonto kan tillhandahållas av

- 1) inlåningsbanker och utländska EES-kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen,
- 2) värdepappersföretag och utländska EES-värdepappersföretag som avses i lagen om investeringstjänster.

4 §

Finansinspektionens förteckning över tjänsteleverantörer och Finansinspektionens behörighet att meddela föreskrifter

Finansinspektionen för en förteckning över tjänsteleverantörer enligt denna lag. En tjänsteleverantör får tillhandahålla aktiesparavtal efter att ha anmält det till Finansinspektionen. Anmälan ska göras skriftligt minst en månad innan verksamheten inleds och till anmälan ska fogas tillräcklig och tillförlitlig utredning om att verksamheten ordnas i enlighet med kraven i lag. Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål underrätta Finansinspektionen om ändringar i de omständigheter som ska framgå av anmälan.

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om uppfyllande av anmälningsskyldigheten och om lämnande av de uppgifter som avses i 10 §.

5 §

Inbetalningar på aktiesparkonto, betalning av avkastning på sparmedlen och uttag av sparmedel

En tjänsteleverantör får med stöd av ett avtal om aktiesparkonto på aktiesparkontot ta emot penningmedel upp till ett belopp på högst 50 000 euro. Medlen ska tas emot på ett i avtalet specificerat personligt penningkonto, det vill säga ett aktiesparkonto. Medlen kan investeras i sådana investeringsobjekt som anges i 6 §. Investeringsobjekten förvärvas i spararens namn.

Till förvaring som är kopplad till ett aktiesparkonto och som är i spararens namn får inte tas emot andra än i avtalet angivna tillgångar som har förvärvats med aktiesparkontots sparmedel. Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag ska det av kontoavtalet framgå att

- 1) aktiesparkontot endast får användas till att ta emot sparmedel på aktiesparkontot av spararen, till betalning av avgifter på grund av investering av sparmedel och till att ta emot medel som influtit vid försäljning av investeringar; tjänsteleverantören får dessutom från kontot debitera kostnader och arvoden i enlighet med kontoavtalet,

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

2) dispositionsrätten till de medel som finns på kontot hör till spararen.

Tjänsteleverantören ska sörja för att den vinstutdelning som fås från investering av sparmedel och medlen från överlåtelse av investeringsobjekt och anknytande rättigheter betalas till aktiesparkontot, om medlen inte omedelbart placeras på nytt.

Sparmedlen får tas ut när som helst enligt spararens beslut i en eller flera poster.

6 §

Investering av sparmedel

Sparmedlen ska investeras i ett eller flera av följande investeringsobjekt:

1) värdepapper som avses i 2 kap. 1 § 1 punkten i värdepappersmarknadslagen (746/2012) och som är föremål för handel på en reglerad marknad som avses i lagen om handel med finansiella instrument (1070/2017) eller därmed jämförlig handel på en i den lagen avsedd multilateral handelsplattform i Europa eller utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och där emittenten ska iaktta informationsskyldigheten enligt 3—10 kap. i värdepappersmarknadslagen eller enligt 5 kap. 3 § i lagen om handel med finansiella instrument eller någon därmed jämförlig informationsskyldighet,

2) värdepapper som avses i 2 kap. 1 § 1 punkten i värdepappersmarknadslagen, vars emissionsvillkor innefattar ett åtagande att göra värdepappren föremål för handel inom ett år efter att de emitterats inom sådana handelsplattformar som avses i 1 punkten.

Till i 1 mom. 2 punkten avsedda investeringar räknas också sådana värdepapper som har antecknats på basis av bolagshändelser hos emittenten av de i punkten nämnda värdepapperen, och vars emissionsvillkor innefattar ett åtagande att göra värdepappren föremål för handel inom sådana handelsplattformar som avses i den punkten inom ett år efter att de emitterats.

Sparmedel får dock inte investeras i sådana i värdepappersmarknadslagen avsedda värdepapper av vars emittents samtliga aktier eller rösträtter spararen äger en andel på minst en tiondedel eller spararen direkt eller indirekt kan använda en med ägande jämförbar beslutanderätt med en andel på minst en tiondedel.

När aktieinnehavets omfattning beräknas beaktas också sådana företag där spararen har bestämmande inflytande på det sätt som avses i 2 kap. 4 § i värdepappersmarknadslagen, och sådana företag i vilka spararen ensam eller tillsammans med ett företag där spararen har bestämmande inflytande direkt eller indirekt har en ägarandel på minst en tiondedel.

Spararen ska utan dröjsmål vidta åtgärder för att sälja sådana investeringar som inte uppfyller kraven enligt denna paragraf.

7 §

Förvaring av sparmedel

Tjänsteleverantören ska ordna förvaring, hantering och clearing av de sparmedel som anknyter till aktiesparkontot på ett tillförlitligt sätt och så att de inte riskerar att förväxlas med tjänsteleverantörens egna medel eller någon annan kunds medel.

På förvaring av sparmedlen tillämpas vad som i 9 kap. i lagen om investeringstjänster föreskrivs om förvaring av kundmedel.

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

8 §

Tjänsteleverantörens skyldigheter i fråga om förfarandet

Tjänsteleverantören ska i god tid innan avtal om aktiesparkonto tillhandahålls ge kunderna tillräcklig information om tjänsteleverantören och om villkoren i avtal om aktiesparkonto.

9 §

Kundkontroll

Tjänsteleverantören ska ha kännedom om sina kunder och identifiera dem som handlar för kundernas räkning. Tjänsteleverantören ska ha tillräckliga riskhanteringssystem för att bedöma de risker som kunderna medför för verksamheten. Tjänsteleverantören ska utan dröjsmål till centralen för utredning av penningtvätt rapportera tvivelaktiga transaktioner eller misstanke om finansiering av terrorism på det sätt som föreskrivs i 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017).

Bestämmelser om kundkontroll finns också i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

10 §

Bokföring av aktiesparkonton samt uppgifter om avkastning och kostnader under avtalsförhållandet

Tjänsteleverantören ska föra bok över transaktionerna på aktiesparkontot och de investeringsobjekt som förvärvats med sparmedlen med deras förvärvspriser och försäljningspriser, samt till spararen minst en gång per år lämna uppgifter om sparmedlen och deras avkastning, om de kostnader och arvoden som tagits ut samt om andra sådana faktorer som gäller avtalet och som har väsentlig betydelse för spararen.

Bokföringen ska förvaras under fem år och minst fem år från det att avtalet upphörde att gälla.

Tjänsteleverantörens bokföring ska dock alltid innehålla aktuella uppgifter om maximiinsättningens belopp på aktiesparkontot.

11 §

Innehållet i avtal om aktiesparkonto

Ett avtal om aktiesparkonto ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- 1) avtalsparterna,
- 2) alla avgifter och andra kostnader som tas ut på basis av avtalet samt grunderna för hur de bestäms,
- 3) de investeringsobjekt i vilka sparmedlen kan investeras,
- 4) spararens rätt enligt 13 § att säga upp avtalet och rätt enligt 14 § att göra avbrott i sparandet,
- 5) kontonumret på det aktiesparkonto som avtalet gäller och numret på det förvaringskonto som kopplats till kontot,

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

- 6) uppgifter om hur värdet på sparmedlen räknas i de fall som avses i 12 §,
- 7) spararens försäkran om att han eller hon inte har andra gällande avtal om aktiesparkonton.

Avtalet ska vara daterat och av avtalet ska framgå att denna lag tillämpas på det. Vad som föreskrivs ovan i 1 mom. 7 punkten tillämpas inte på sådana temporära situationer som beror på byten av tjänsteleverantör som avses i 13 § i denna lag.

12 §

Tjänsteleverantörens skyldighet att säga upp ett avtal om aktiesparkonto

En tjänsteleverantör får inte säga upp ett avtal om aktiesparkonto med undantag för de fall som avses i 2 och 3 mom.

Om tjänsteleverantören har försatts i likvidation eller konkurs eller undergår företagssanering, eller annars har förlorat sin rätt att tillhandahålla sparavtal, ska tjänsteleverantören, likvidatorerna eller konkursboet utan dröjsmål säga upp avtalet och föra över sparmedlen till en annan tjänsteleverantör som spararen har meddelat. Tjänsteleverantören ska också säga upp ett avtal om aktiesparkonto om spararen upprepade gånger eller av grov oaktsamhet har låtit bli att iaktta villkoren i avtalet om aktiesparkonto, och trots en skriftlig anmärkning inte rättar till överträdelsen. Till anmälan om uppsägelse ska fogas en uppmaning att meddela tjänsteleverantören, likvidatorerna eller konkursboet om en sådan i denna lag avsedd tjänsteleverantör med vilken spararen har ingått ett nytt avtal om aktiesparkonto eller till vilken sparmedlen annars kan överföras. Av anmälan om uppsägning ska framgå den tidsfrist för meddelande som anges i 3 mom. och påföljderna av att meddelandet inte lämnas.

Om tjänsteleverantören, likvidatorerna eller konkursboet inte har fått ett meddelande enligt 2 mom. från spararen med information om den nya tjänsteleverantören senast tre månader efter det att spararen tog emot anmälan om uppsägning, ska tjänsteleverantören, likvidatorerna eller konkursboet utan dröjsmål förvandla sparmedlen till pengar och betala ut dem till spararen oberoende av eventuella skattepåföljder eller andra påföljder. Om värdet på sparmedlen är beroende av noteringar på finansmarknaden, ska värdet vid återbetalningen bestämmas enligt säljkursen den dag då den tidsfrist som avses i detta moment löper ut, om inte tjänsteleverantören och spararen har avtalat om något annat. Om dagen då spararen tog emot anmälan om uppsägning inte kan visas på något annat sätt, anses ett meddelande som har sänts per post ha anlänt till spararen den sjunde dagen efter det att det avsändes och ett elektroniskt meddelande den dag då det sändes.

13 §

Spararens rätt att säga upp ett avtal om aktiesparkonto och byte av tjänsteleverantör

Spararen har rätt att säga upp ett avtal om aktiesparkonto och kräva att medlen förs över när avtalet upphör att gälla. Uppsägning av avtalet kräver inte att medlen realiserats, om spararen har ingått ett annat avtal om aktiesparkonto, varvid de inbetalda medlen förs över till den tjänsteleverantör som är part i nämnda avtal.

Ett avtal om aktiesparkonto ska sägas upp skriftligt. I meddelandet om uppsägning ska det anges till vilken tjänsteleverantör medlen ska föras över. Medlen och uppgifter om maximiinsättningens belopp ska överföras inom 30 dagar från det att meddelandet togs emot. Den tjänsteleverantör som tagit emot medlen ska utan dröjsmål meddela spararen om att medlen har tagits emot.

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

Det uppsagda avtalet upphör att gälla när medlen har förts över till den tjänsteleverantör som anges i meddelandet om uppsägning. Om dagen inte kan påvisas på något annat sätt, anses ett meddelande som har sänts per post ha anlänt till tjänsteleverantören den sjunde dagen efter det att det avsändes och ett elektroniskt meddelande den dag då det sändes.

14 §

Avbrott i sparandet

Spararen har rätt att när som helst göra avbrott i att betala in pengar till aktiesparkontot. Avtalet blir då till övriga delar i kraft enligt de tidigare villkoren.

15 §

Upphörande av avtal om aktiesparkonto när spararen avlider samt gåvoförbud

Avtalet upphör att gälla när spararen avlider. Rätten till medlen övergår till spararens rättsinnehavare.

Medel som finns på ett aktiesparkonto får inte ges i gåva helt eller delvis. En gåva i strid med förbudet jämställs med uttag av medel från kontot.

16 §

Skadeståndsskyldighet

Vad som i 16 kap. 1 § 1 mom. i lagen om investeringstjänster föreskrivs om skadeståndsskyldighet tillämpas också på ett förfarande som strider mot 10 § i denna lag.

17 §

Tillsyn och administrativa påföljder

Efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av den övervakas av Finansinspektionen.

Sådana i 40 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008) avsedda bestämmelser i fråga om vilka det för försummelse eller brott mot bestämmelsen påförs en påföljdsavgift, är överskridning av den gräns på 50 000 euro som föreskrivs i 5 § 1 mom. i denna lag, bestämmelserna i 10 § om bokföring av aktiesparkonton samt försummelse av bestämmelsen i 11 § 1 mom. 7 punkten om att inhämta spararens försäkran i avtalet om aktiesparkonto.

Bestämmelser om påförande av administrativa påföljder för brott mot lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism finns i den lagen.

Bestämmelser om påförande, offentliggörande och verkställighet av administrativa påföljder finns i 4 kap. i lagen om Finansinspektionen.

Särskilda bestämmelser om tillhandahållande av investeringstjänster och om organisering av verksamheten finns i lagen om investeringstjänster. Bestämmelser om administrativa påföljder

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

för brott mot bestämmelserna i lagen om investeringstjänster finns i den lagen och i lagen om Finansinspektionen.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Medel kan dock inte tas emot på aktiesparkonton före den 1 januari 2020. Tjänsteleverantören får inte inleda tillhandahållande av avtal om aktiesparkonto innan tre månader har förflutit från den anmälan som avses i 4 § 1 mom., om anmälan har gjorts före den 31 mars 2020.

Lag

om ändring av 40 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Finansinspektionen (878/2008) 40 § 1 mom., sådant det lyder i lag 215/2019, som följer:

40 §

Påföljdsavgift

Påföljdsavgift ska påföras den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar eller bryter mot de bestämmelser eller beslut som avses i 15 kap. 2 § i värdepappersmarknadslagen, 15 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster, 12 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument, 15 § i lagen om värdepapperskonton, 8 kap. 6 § i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet, 48 a § i lagen om betalningsinstitut, 22 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 27 kap. 2 § i lagen om placeringsfonder, 15 § 2 mom. i lagen om gräsrotsfinansiering, 20 kap. 1 § i kreditinstitutslagen, 17 § 2 mom. i lagen om aktiesparkonton (/), 18 kap. 1 § i resolutionslagen eller 68 eller 71 § i lagen om försäkringsdistribution.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 27.2.2019

Riksdagens svar RSv 274/2018 rd

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare